

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj V.

V sredo 19. velikiga travna 1847.

List 20.

Sneg od láni.

Tole je današnji ród:
Dokler miza se pogrina,
In sodiček daje vina —
Znancov vsaki kót!
Vkup se snidejo,
Ti napivajo:
„Bog naj te ohráni!“ —
Te zadene zlo,
Te pogrešajo
Kakor sneg od láni.

Emanuel Tomšič.

Apno, ki od vode okamení.

Za vsako zidanje silno dobra reč.

V poslednjim času so začeli umetni zidarji na Nemškim pogosto tako apno pri zidanji rabiti, ktero se vsaki mokroti zoperstavlja, in od mokrote še clo terdneši prihaja in clo okamení. „Hydraulischer Kalk“ mu pravijo. Koristno bi bilo, ko bi se tudi naši zidarji taciga sušivniga apna poprijeli; torej jim mislim vstreči, če jim Dunajske skušnje v ti reči na znanje dam, ktere so dobroto imenovaniga apna do gotoviga dognale. Morebiti ga je že tudi na Slovenskim kdo skusil, pa bi vošiti bilo, de bi to apno sploh znano bilo.

Za povodno zidovje, za vodnjáke, vodovode ali vodotoke, za hiše in poslopja, na ktere vedno voda bije, za mokre stene hiš, žitnih hramov in hlevov, za vsako zidanje pod milim nebam brez strehe, z eno besedo: za vsaki zid, kteriga bi radi suhiga imeli, je imenovano apno neizrečena dobrotá. Namesto de bi po družih pomočkih popraševali, s kterimi bi zamogli mokroti v okom priti, nam gotov pomoček imenovano sušivno apno ponuja in brez velicih petroškov.

Mavta ali mortar iz taciga apna, in pa zidovje s tacim mortram napravljeno, je terdo kot kamnje, in namesto de bi se drobilo, od mokrote še zmirej terdneši prihaja.

Le malokje se takiga apna že od natore narejeniga najde *); naredi se pa nar boljši takó:

Z veseljem smo slišali, de so ravno zdej na Krajskim blizo Podpeči tako natorno apno našli. Vredništvo.

Vzemi 73 do 76 delov navadniga žgani-ga apna ali pa namesto njega ravno toliko tistiga apnjeniga prahu, ki se pri apnencah nabira, kjer apno žgó; daj ga z vodo dobro pogněsti ali pomesiti, in ga potem na vso moč z 24 do 27 deli kremen-kaste ilovce takó zmešaj, de postane skozi in skozi enaka zmes. Iz te zmesi naredi kosove kakoršne si bodi velikosti; jih na zraku dobro posuši in jih potem kakor navadno apno, tóde z nekoliko manjši silo, še enkrat žgi. — Če hočeš 1 cent taciga apna narediti, boš nar boljši storil, če vzameš 25 delov ilovce, 75 pa navadniga apna; če vzameš preveč ilovce, postavim le 28 delov, že apno ne veljá nič.

Imenovano apno je sploh rumenkasto od ilovce, in se ravno tako kakor iz navadniga apna mortar iz njega dela; — pa tudi clo brez peska se da za zidanje porabiti; samó na to se mora gledati, de se mortar koj nasproti napravlja, sicer se koj sterdi in potem ni za rabo.

Še ena prednost tega apna memo navadniga nevgašeniga je ta, de se da dolgo hraniti.

Na Avstrijanskim ste posebne dve veliki fabriki, ki tako apno delate in ga na Dunaji prodajate; ena (Leithgeb'sche Cementkalk-Niederlage in Wien, Josephstadt, Schwibbogengasse Nr. 6) cent po 1 gold. 24 krajc. srebra; druga (Tobersniker hydraul. Cementkalk-Niederlage in Wien, Landstrásse Ungargasse Nr. 678) po 1 gold. 36 krajc. Poslednja fabrika ga ima dve sorti; ena je za zidanje sploh in tudi za kiporéze (Bildhauer), druga pa posebno za belenje pripravna, se „Färbelkalk“ imenuje in je belorumenkaste kamnene farbe.

Iz Dunaja.

Franc Šuller.

Tečne drobtinice za živinorejo,

ali

dober svét mladim živinorednikam.

1.

Ktere telice, in kteri junčki so nar boljši za pleme?

Po skušnji izučeni živinoredniki terdijo, de za pleme so nar bolji telice tistih krav, ktere per